

SOCIJALNI RAD
U DOMU ZA
STARIJE I
NEMOĆNE
OSOBE
- IZAZOVI I
POTEŠKOĆE

ANA ŠTAMBUK
Studijski centar socijalnog rada,
Pravni fakultet u Zagrebu
SUZANA VRH
MILICA SUČIĆ
Dom Ksaver, Zagreb

UVOD

- **zašto ova tema?**
- Zapažanja studenata na praksi iz socijalne gerontologije
- Zapažanja korisnika o pretrpanosti poslom socijalnih radnika
- demografske promjene, uloga obitelji, pristup osobama starije životne dobi-
IZAZOV današnjeg društva

AKTUALNO STANJE U RH

- između 2001/02. i 2008/09. u Hrvatskoj je očekivano trajanje života pri rođenju produženo za 1,4 godina (DZS)
- Hrvatska od 1991. do 2009. godine ima prirodno smanjenje za 141 744 stanovnika (DZS)
- udio osoba starijih od 65 godina u RH = 17,7% (DZS, 2012, popis 2010.)

.....

- **46** domova za starije i nemoćne - osnivači jedinice regionalne samouprave
- **70** domova - osnivači privatne osobe, nevladine ili religijske organizacije ili domaće i strane pravne osobe
- u domovima smješteno oko **2%** populacije starije od 65 godina -manjak kapaciteta u domovima kao i relativno visoka cijena domova koji djeluju na tržištu (broj kandidata na listi čekanja = 37445; broj korisnika = 3040)
- nerazvijenost vaninstitucionalnih usluga

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U DOMU ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE (Milovanović, 1995.):

1) otkrivati i
poticati
optimalne
životne
potencijale
svakog korisnika
doma;

2) nastojati da se
u domu stvaraju
i razvijaju
povoljni životni
uvjeti na opće
zadovoljstvo
svih korisnika;

3) pomagati u
nadilaženju životnih
teškoća, koje su
uvjetovane životom u
domu ili se odnose na
poremećene životne
odnose s članovima
obitelji korisnika.

CILJ ISTRAŽIVANJA

- dobiti saznanja o izazovima i poteškoćama s kojima se susreću socijalni radnici u domovima za starije i nemoćne

Pitanja iz intervjua

- Je li opis poslova socijalnog radnika u Domu usklađen sa stvarnim potrebama korisnika?
- Što predstavlja najveći problem/izazov u radu?
- Kakav je omjer administrativnih poslova u odnosu na rad s korisnicima?
- Koji su problemi/izazovi u radu s obitelji korisnika?
- Kakva je interpersonalna komunikacija s ostalim zaposlenicima u domu?

.....

- Jeste li zadovoljni svojom pozicijom socijalnog radnika unutar sustava u odnosu na druge profesije?
- Imate li potrebu za dodatnom edukacijom s obzirom na poslove koje obavljate - ako da kojom?
- Kome se obraćate za pomoć kada se javi problem i jeste li zadovoljni dobivenom pomoći?
- Smatrate li da bi se trebali izraditi standardi za rad socijalnih radnika u domovima za starije osobe?

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

a) PROVEDBA ISTRAŽIVANJA

-istraživanje je provedeno tijekom lipnja 2012. god. u 9 domova za starije i nemoćne osobe u Zagrebu

-podaci su prikupljeni polustrukturiranim intervjuom

-trajanje intervjuja je trajalo 30-60 min

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

b) ISPITANICI

- devet socijalnih radnica zaposlenih u domovima za starije i nemoćne osobe koji čine predstavnike 11 domova u Gradu Zagrebu
- dob ispitanica: 43-59 godina
- duljina radnog staža: 7-30 godina

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

c) MJERNI INSTRUMENT

- za potrebe provedbe ovog istraživanja konstruiran je upitnik

d) OBRADA PODATAKA

- kvalitativna obrada podataka, Mesec, 2008
- metoda: analiza sadržaja; jedinica analize-intervjui
- podaci su obrađeni postupkom kodiranja

REZULTATI

1. Je li opis poslova socijalnog radnika u Domu usklađen sa stvarnim potrebama korisnika?

- *„Mislim da odgovara, ali možda ne u potpunosti jer mislim da je premalo u opisu poslova data važnost radu s korisnicima.” (1)*
- *„Mi se na neki način trudimo i stručni smo da prepoznamo potrebe korisnika, starijih ljudi, a sada koliko je to usklađeno, trudimo se.” (4)*
- *„Jasno da su poslovi socijalnih radnica usklađeni s potrebama korisnika, ali ponekad socijalni radnik radi i poslove koji po nama nisu.” (8)*
- *„Mislim da je opis poslova dosta opsežan i raznovrstan, a bilo bi možda potrebno strukturirati da se točno zna koji je opis posla stručnog socijalnog radnika...” (9)*

2. Što Vam stvara najveći problem u radu?

- *„...jedan velik problem je dvostruko vođenje evidencije, s jedne strane imamo kompjuterizacije, s druge strane moramo sve pješice voditi.” (1)*
- *„Sam položaj socijalnog radnika u domu. Mislim da bi se trebalo, pošto je najupućeniji u probleme, više uvažavati mišljenje socijalnog radnika.”(2)*
- *„Nepotrebna administracija je problem po meni. „(5)*
- *„Premali broj socijalnih radnika na broj korisnika, a sve veći obim poslova.” (7)*

3. Jesu li administrativni poslovi prioritetniji u odnosu na rad s korisnicima?

- *„U stvarnosti administrativnim poslovima se moramo više posvetiti i daleko više vremena provoditi na administrativne poslove...”(1)*
- *„Meni nisu. Prioritet dajem korisnicima, njihovim potrebama i njihovom mišljenju.”(2)*
- *„Nama nisu, meni uopće nisu, ali ministarstvu, inspekciji jesu...” (5)*
- *„Nažalost, možete cijeli dan raditi s čovjekom i pomoći mu i obavijestiti obitelj, ali ne možete stići napisati da ste to uradili... u biti ništa niste napravili.” (8)*

4. Koji su problemi u radu s obitelji korisnika?

- *„Problem predstavlja što je dosta članova obitelji izvan Zagreba, izvan Hrvatske i možda je problem to što ne radimo u smjenama, a svi oni dolaze u posjete.” (2)*
- *„...možda su najveći problemi kod tih pratnji. Recimo kod tog prijema korisnika u dom, onda nam recimo rodbina stvara problem kada treba ići s korisnikom u pratnju.” (3)*
- *„Pa obitelj, općenito misli kad nekoga stavi u dom, da su time riješili sve probleme i da sve drugo trebaju obavljati socijalni radnici za njih. “ (7)*
- *„Velik je teret na obitelji kako da oni, sami sa sobom to prihvate da su svoje roditelje morali smjestiti u dom i s druge strane da shvate da su dobro učinili. Na njima je najveći problem odgovornosti, a najčešće nisu upoznati s načinom života u ustanovi i bivaju razočarani. “ (9)*

5. Kakva je interpersonalna komunikacija s ostalim profesionalnim osobljem u domu?

- *„Ja sam tu dosta dugo, i mislim da je dobra, da mogu dobro surađivati sa svim kolegicama i kolegama i tu je važan taj momenat što mi imamo praksu svakodnevnog timskog rada.”(1)*
- *„ Neke službe se vole izdići iznad službe koja bi trebala biti glavna služba u domu. Ipak smo socijalna kuća, a ne zdravstvena kuća. “(7)*
- *„Komunikacija u izvršavanju nekih osnovnih zadataka je profesionala, timska i svatko radi svoj dio posla i zajednički rješavamo probleme. “(9)*

6. Jeste li zadovoljni svojom pozicijom socijalnog radnika unutar sustava u odnosu na druge profesije?

- „To je profesija koja je uvijek zadnja na ljestvici, da tako kažem.“ (1)
- „Mi smo u biti „katica za sve“ jer bez nas ne budu ni sestre mogle ništa napraviti, to je taj krug, poslovi koji se preklapaju- timski rad tako da mislim da smo mi tu dosta ključne osobe...” (5)
- „Ne. Niti s koeficijentom. Imamo najniži koeficijent koji možemo imati s obzirom na stručnu spremu.” (6)
- „Nisam zadovoljna pozicijom i položajem socijalnog radnika unutar socijalne ustanove jer ovo je ipak socijalna ustanova i bilo bi logično da ključno mjesto ima socijalna služba, socijalni radnici unutar kuće.” (9)

7. Imate li potrebu za dodatnom edukacijom s obzirom na poslove koje obavljate-ako da, kojom?

- *„Najviše u tom medicinskom dijelu, demencija, Alzheimer, koga ima sve više.. ”(4)*
- *„Od edukacija najviše nam je bila od pomoći ta integrativna validacija, s obzirom da se susrećemo s Alzheimerom. ” (7)*
- *„...smatram da nam je potrebna dodatna edukacija za rad s osobama koji su umiruće; kako voditi razgovor s njima i članovima njihovih obitelji; kako im pružati potporu....., a pritom sebe zaštititi... ” (9)*

8. Kome se obraćate za pomoć kada se javi problem i jeste li dobivenom pomoći zadovoljni?

- „...u svakom slučaju moramo imati podršku ravnateljice i za sada se i dogovaramo i imamo podršku. “ (1)
- „Ja se obraćam ravnateljici koja je ovdje već dugo godina i stručna je osoba. “ (5)
- „Timski sve radimo i odličan smo tim. “ (8)
- „Ako je to sada nekakav problem unutar kuće koji se može riješiti, onda se obraćam za pomoć svojim prvim suradnicima...Ako je neki profesionalni problem, nešto novo, neka nova situacija... onda krećem prema institucijama, izvan doma” (9)

9. Smatrate li da bi se trebali izraditi standardi za rad socijalnih radnika u institucijama?

- „Da, kako da ne. Samo što to se davno trebala provesti kvalitetna edukacija, pa raditi na tome. Potrebno je.” (2)
- „Pa da smatram. Kroz to bi se možda i više cijenio rad.” (4)
- „Da, zato jer bi se po tim standardima mogla napraviti i vidjeti kvaliteta rada, evaluacija.” (6)
- „Da, ali da ih radi osoba koja ima iskustva s radom u ustanovi, koja točno zna što je to, a ne da dobiješ neki teoretski standard.” (7)
- „ Da, posebno je važno standardizirati rad s kandidatima.” (9)

10. što smatrate važnim, a nije navedeno u prethodnim pitanjima?

- „Smatram bitnim uskladiti se s ovim novim pravilnikom vezano uz sistematizaciju poslova svih stručnih djelatnika i socijalnih radnika i vezano uz normative.”(2)
- „ Smatram da bi se kolege koji rade u domovima kao socijalni radnici trebali češće sastajati, izlagati problematiku s kojom se susreću i donositi zaključke na zajedničkim sastancima koji bi im mogli pomoći u radu.” (6)
- „ ...ali mislim da je ovoga trenutka u ovome vremenu u kojem živimo važno da se udružimo, osnažimo kako međusobno tako i profesiju socijalnog rada.” (9)

POTEŠKOĆE.....

TEMATSKO PODRUČJE	TEME	KATEGORIJE
POTEŠKOĆE U RADU S OSOBAMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI	1. opis poslova	1.specifičan individualni rad 2.prevelika administracija 3.opsežan djelokrug poslova 4.nestrukturiranost stručnog rada
	2. rad s korisnicima i njihovim obiteljima	1.Nezainteresiranost članova obitelji korisnika za suradnju 2.nedostatak povjerenja članova obitelji u osoblje Doma, nerealna očekivanja
	3. položaj socijalnog radnika	1.loš položaj socijalnog radnika u odnosu na druge profesije 2.premali broj socijalnih radnika

...I IZAZOVI

TEMATSKO PODRUČJE	TEME	KATEGORIJE
IZAZOVI U RADU S OSOBAMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI I ČLANOVIMA NJIHOVIM OBITELJI	1. potreba za izradom standarada, pravilnika	1.standardi za rad socijalnih radnika u ustanovama 2.kategorizacija ustanova
	2. potreba za specifičnom edukacijom	1.edukacija u području palijativne skrbi 2.edukacija za rad s osobama oboljelim od psihorganskih bolesti
	3. Zajednici stručni sastanci	1.udruživanje, osnaživanje, podrška

????

- Koje poteškoće možemo otkloniti ili barem smanjiti?
- Kako na postojeće izazove odgovoriti?